

Regler för grävning och återställande på kommunal mark

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av service- och teknikförvaltningens ledningsgrupp 2021-09-10

Giltighet

Gäller från och med 2022-01-01

Förvalterskap¹

Inom service- och teknikförvaltningens ansvarsområde

Uppföljning

När: Revidering och uppföljning sker vid behov

Reviderad 2025-02-18

¹ Förvalterskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

	1
Beslutshistorik	2
Giltighet	2
Förvaltare	2
Uppföljning	2
Inledning.....	5
Begreppsförklaringar	5
Innan arbetet startar	6
Ansökan om grävtillstånd.....	6
Planerad grävning.....	6
Akut grävning.....	6
Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift	6
Trafikanordningsplan	6
Trafikföreskrift.....	6
Förutsättningar för arbetets utförande.....	6
Information	6
Kontroll av förutsättningar	7
Arbetsplatsens disposition	7
Renhållning och vinterväghållning.....	7
Tillstånd	7
Kostnader.....	7
Trafik och skyltning.....	7
Projektering	8
Miljö	8
Kompetenskrav	8
Under arbetets gång.....	9
Krav på utförande markarbete.....	9
Vegetation	9
Ansvar för arbetsområdet.....	11
Kontroll och tillhandahållande av handlingar	11
Avslut och återställning	12
Överlämnande	12
Besiktning av utfört arbete.....	12
Ansvar efter överlämnande	12
Garantitid och garantibesiktning	12
Dokumentation	13
Återställning	13
Principer för återställning av asfaltsbeläggning.....	13
Beläggning av plattor/natursten	13
Grönytor	13
Vägmärkningar och övriga installationer.	13
Kostnader för återställning och framtida underhåll	14

Principklass återställning.....	14
Påföljd vid brister.....	15
Vite	15
Avbrytande av arbete	15
Kontakt	15

Inledning

Dessa bestämmelser utgör en del av den samhällsservice som har till syfte att skapa tydliga förutsättningar för den som önskar gräva i kommunens gator. Tydligheten består i att entreprenören ska veta vad som åligger denna i ansvarsväg, samt att kostnader i samband med dess arbete ska bli kalkylerbart. Vidare är syftet att kommunen ska kunna säkerställa att kostnaderna för framtida underhåll inte ska drabba kommunen, utan bekostas av den som är ansvarig för grävarbetet i fråga.

Begreppsförklaringar

APV	Kompetens inom trafikverkets regelverk arbete på väg.
Arbetsområde	Område som tagits i anspråk för att utföra ett arbete och innefattar normalt ett inhägnat område eller ett område som avgränsats med trafikanordningar.
Gång- och cykelbana	Avser yta som är avsedd för cyklister och gångtrafikanter. Kan vara utformad som trottoar eller friliggande väg. Normalt 2,5-4 m bred.
Gräventreprenör	Avser den som söker grävtillståndet och ansvarar för arbetet.
Gångbana	Trottoar normalt ca 1-2,5 m bred som primärt ej är avsedd för annan användning än gångtrafik.
Köryta	Avser yta som primärt används av motortrafik men även i viss mån cyklister och gångare om alternativ saknas i form av gångbana eller cykelväg.
Motveck	Avser motlut utmed gatan som har till syfte att leda bort dagvatten.
Trafikanordningar	Avser skyltar, avstängningsmaterial och skydd i form av buffertar, barriärer m.m.
Trafikanordningsplan	Avser en plan över hur arbetsområdet ska skyltas upp och skyddas, benämns även i förkortning som TA-plan. Generell TA-plan avser en plan som kan modifieras i mindre utsträckning efterhand. Utan att det nödvändigtvis innebär att entreprenören måste ansöka om ny vid mindre förändringar av arbetet.
Trafikföreskrift	Avser åtgärder vid vägarbeten som kräver särskilt tillstånd, till exempel hastighetsbegränsningar, parkeringsförbud och stannandeförbud.
Återställning	Arbete med att återställa exempelvis gata, grusyta, plattyta eller grönyta efter grävning.

Innan arbetet startar

Ansökan om grävstillstånd

Innan några arbeten, med undantag för akuta grävningar får påbörjas, ska gräventreprenören ha ansökt om och erhållit godkänt grävstillstånd. Alla ansökningar om grävstillstånd i Katrineholms kommun görs via kommunens e-tjänst. För att göra en ansökan behöver du skapa ett användarkonto. Adress till e-tjänsten är <https://ansokan.kommunmark.se/>

Planerad grävning

Ansökan om grävstillstånd skall göras senast 11 dagar innan grävningen är planerad att starta. För att få påbörja grävning ska ansökan vara godkänd.

Akut grävning

För ledningsägare som behöver utföra akuta grävningar ska grävstillstånd sökas så snart som möjligt, dock senast nästkommande arbetsdag. Med akut grävning avses åtgärd som syftar till att avhjälpa läckande ledning, kabelbrott, avloppsstopp eller liknande arbeten av akut karaktär.

Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift

Trafikanordningsplan

Ansökan om TA-plan görs via kommunens E-tjänst. <https://ansokan.kommunmark.se/> I ansökan ges möjlighet att välja mellan att ladda upp egna eller rita specifika trafikanordningsplaner direkt i e-tjänsten. Kommunen kan vid vissa typer av arbeten välja att godkänna en generell TA-plan. Dessa ges mycket restriktivt och ställer höga krav på efterlevnad hos den sökande. Trafikanordningsplanen ska vara aktuell under hela arbetets gång och kan således behöva uppdateras om förutsättningarna ändras.

Till grund för utformningen av TA-planen/trafikföreskriften gäller "Handbok, Arbeta på väg - Katrineholm".

Trafikföreskrift

Vid all skyltning som förbjuder eller påbjuder något utmed kommunens gator ska väghållaren utfärda en tillfällig lokal trafikföreskrift som reglerar utmärkningen på platsen. Det kan handla om t.ex. parkeringsförbud, förbud mot genomfart eller sänkning av vägens hastighet.

Ansökan om lokal trafikföreskrift görs genom att skicka in ett särskilt formulär som finns på kommunens webbplats. <https://e.katrineholm.se/oversikt/getflowform/741/670>

Förutsättningar för arbetets utförande

Information

Vid planerad grävning ska berörda parter såsom boende, näringsidkare och fastighetsägare som kan påverkas av grävarbeten informeras av gräventreprenören. Dessa ska informeras senast 5 dagar innan arbetets påbörjan.

Räddningstjänst, polis, busstrafik samt kommunens kommunikationskontor ska i god tid underrättas om planerade arbeten. Detta ska utföras samt bekostas av gräventreprenören. All information ska ske i samförstånd med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Minst en informationsskylt ska alltid finnas på plats vid grävarbeten. Skylten ska sättas upp senast 5 dagar innan arbetet påbörjas. Den ska sedan sitta uppe tills gräventreprenörens arbete är slutfört.

Skylten ska innehålla information om:

- Arbetets art
- När arbetet beräknas starta samt vara klart
- Beställare och utförare
- Telefonnummer dit allmänheten kan vända sig för vidare upplysningar.

Kontroll av förutsättningar

Innan arbetet får påbörjas är sökande ansvarig för att skaffa sig full kännedom om de befintliga förutsättningar som råder på platsen. Sökande ska undersöka och dokumentera befintligt skick på arbetsplatsen samt intilliggande markanläggningar, byggnader och träd med mera. Sökande ska på anmodan kunna redovisa sådan dokumentation så som foto och film.

Vid behov kan kommunen kalla sökande till syn innan arbetets påbörjan.

Gräventreprenören bär ansvaret för att förvissa sig om förutsättningar så som befintliga ledningars läge, samt övrigt som kan ha betydelse för framkomligheten och kommunens normala drift.

Begäran om ledningsanvisning/kabelanvisning ska göras på Ledningskollen när arbetet omfattar schaktningsarbeten, oavsett schaktdjup.

Arbetsplatsens disposition

I ansökan ska den som söker grävtillstånd visa hur arbetsplatsen ska användas. Det ska framgå hur arbetsplatsen ska stängas av för att säkerställa ett säkert och effektivt utförande i arbetets olika faser. Utformningen av arbetsplatsen ska särskilt beakta säkerheten för såväl egen personal som tredje man.

Renhållning och vinterväghållning

Gräventreprenören ansvarar för den renhållning och vinterväghållning som krävs inom och i anslutning till arbetsområdet. Den som gräver ska tillse att upplåtet och angränsande område hålls rent från spill av grus och lera etcetera. Med vinterväghållning menas snöröjning och halkbekämpning.

Tillstånd

I vissa fall kan det krävas tillstånd utöver grävtillstånd. Det kan till exempel handla om tillstånd från länsstyrelse, polis eller kommun. Det åligger sökande att skaffa samt bekosta erforderliga tillstånd från respektive myndighet. Sökande ska på anmodan kunna uppvisa tillstånd för väghållaren.

Kostnader

Den som ansöker om grävtillstånd svarar för alla kostnader som arbetet ger upphov till. Avgifter tas ut av kommunen för handläggning av tillstånd, återställning, tillägg för framtida underhåll samt där så sker för avvikelser mot ställda villkor.

Kommunens taxor antas av kommunfullmäktige och finns publicerat på kommunens hemsida.

Trafik och skyltning

Alla anordningar för trafiken skall utföras i enlighet med "Handbok, Arbeta på väg - Katrineholm".

Särskilt ska fotgängares och cyklisters framkomlighet värnas.

Gräventreprenören ska säkerställa att gällande TA-planer följs. Därför ansvarar gräventreprenören för att sköta sina trafikanordningar dygnet runt.

Projektering

Gräventreprenör/ledningsägare ska svara för erforderlig projektering. Lednings läge ska väljas så att trafikstörning minimeras samt att konsekvenser för intilliggande ledningar och övrig omgivning blir så liten som möjligt. Växters levnadsvillkor ska särskilt beaktas.

Miljö

Vid grävning ska lagar och regler enligt miljölagstiftning samt kommunala föreskrifter följas.

I ansökan om grävtillstånd ska den sökande redovisa en bedömning av risken att stöta på föroreningar i samband med grävningen. Kontakta gärna Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöavdelning i samband med upprättande av ansökan.

Om förorenade schaktmassor eller beläggning innehållandes stenkolstjära påträffas ska tillsynsmyndigheten kontaktas utan dröjsmål. (Samhällsbyggnadsförvaltningen)

Gräventreprenören ska utföra arbeten så att olägenheter som buller, damm och vibrationer inte åsamkar boende och förbipasserande problem.

Åtgärder ska vidtas för att säkerställa att mark, grundvatten och vattendrag inte förorenas av kemikalier, oljor, bensin, diesel eller liknande.

Kompetenskrav

Samtlig personal inklusive arbetsledning ska ha erforderlig utbildning för arbetet. Detta kan exempelvis vara APV med mera. Utbildningar ska kunna styrkas vid kontroll.

Under arbetets gång

Krav på utförande markarbete

Markarbeten vad gäller utförande, materialval och konstruktion ska utföras i enlighet med AMA-Anläggning 20.

Massor ska vid uppgrävning hållas separerade i fraktioner och materialtyp om massorna avses användas för återfyllnad. Återfyllnad med tjälade massor är inte tillåtet.

Packning ska ske med vält eller vibroplatta med minst 6 överfarter. Lagertjocklek får inte vara större än vad vald packningsutrustning rekommenderas för.

Om markisolering förekommer ska den återanvändas vid återfyllning av schakten. Skadas isoleringen vid schakt ansvarar gräventreprenören för att införskaffa och lägga ut ny isolering med samma eller liknande egenskaper som befintlig.

Installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar gräventreprenören för detta samt återmontering. Kommunen ska informeras om detta innan demontering sker.

Avslutande lager av obundet material ska alltid utföras med nytt bärlager som justeras i nivå med överkant av befintligt bitumenbundet lager i väntan på återställning. Det nya bärlagret ska vara så tjockt att när asfalten är lagd, finns 10 cm bärlager kvar under beläggningen. Bärlagertjockleken vid återfyllning kan alltså variera mellan 14-25 cm beroende på omkringliggande beläggningstjocklek. Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning (exempel 4).

I de fall kommunen anser att trafikmängden eller typen av trafik medför en högre belastning på den specifika gatan, ska gräventreprenören utan möjlighet till ersättning komplettera lagningen med provisorisk asfalt (framgår av grävtillstånd). Typen av asfalt kan vara kall eller varm. Mängden asfalt ska vara 80-125 kg/m².

Grävningar som utförs under perioden 1/11-31/3 ska alltid provisoriskt förses med kall eller varm asfalt om inte kommunen uttryckligen påtalar annat.

Befintligt material såsom kantsten, gatsten, marksten och plattor ska återanvändas vid återställning. Utföraren ska tillse att detta material lastas på pall uppmärkt med grävtillståndsnummer och adress för arbetet. Materialet ska sedan transporteras till kommunens upplag. Kontakt tas med service- och teknikförvaltningen för anvisning om lagringsplats. Kontakt tas genom telefon på nummer 0150-571 69

Vegetation

Våra träd är en långsiktig investering som har stor betydelse för stadens utseende, miljö och luftrening. Ska grävningsarbeten utföras i närheten av träd eller annan vegetation ska kontakt tas med kommunen redan i projekterings-stadiet. Dessutom ska detta anges i grävensökan.

Träd ska skyddas med staket en meter utanför kronans dropplinje. Med dropplinje menas trädkronans yttre grenverk se bild nedan. Avstängningen ska vara stabil och tåla mindre påkörningar, samt hindra maskiner från att skada kronan. Innanför staketet får inget schakt, uppläggning av material, arbetstrafik eller annan för trädet skadlig aktivitet ske.

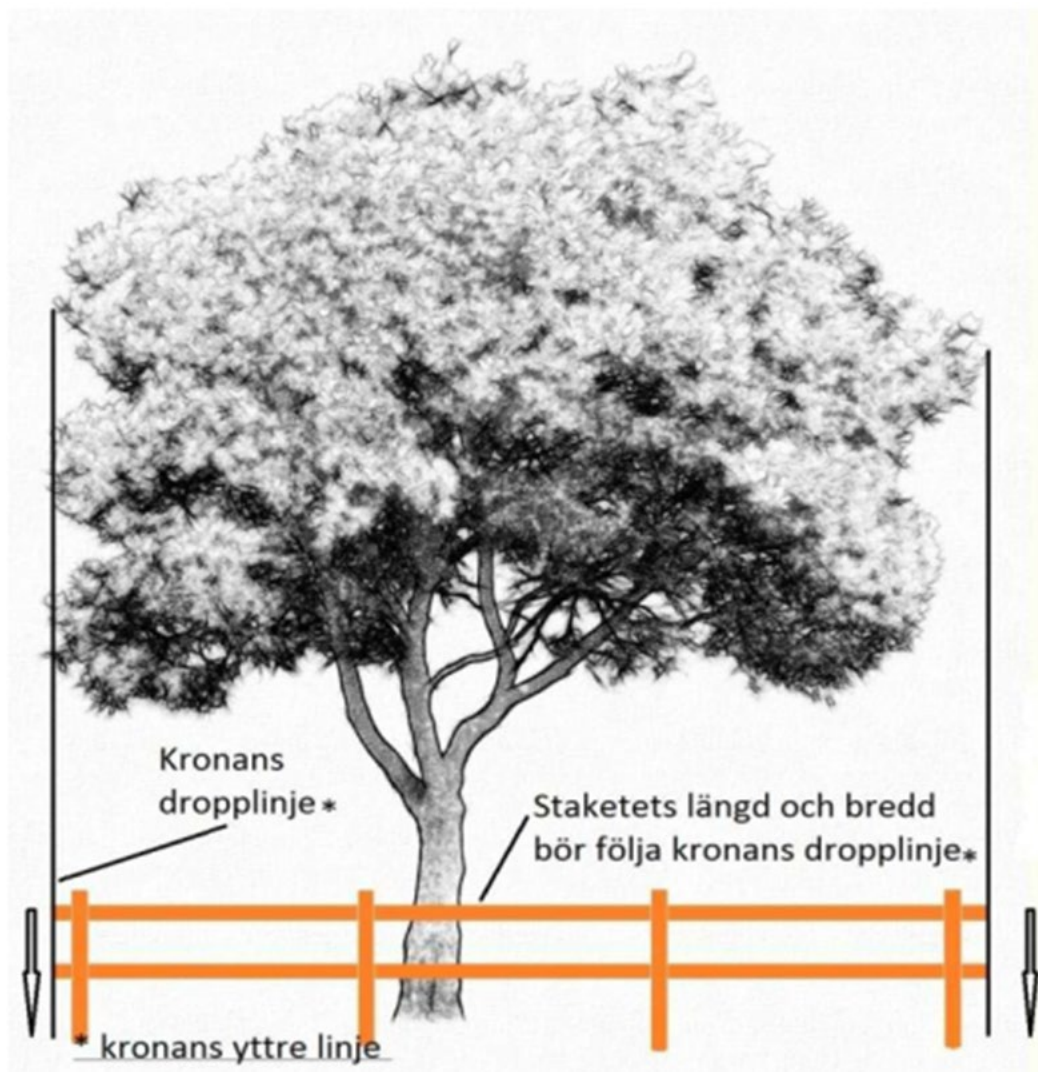
Bensin, diesel, halkbekämpningsmedel, lösningsmedel eller liknande får dock inte vare sig förvaras eller hanteras inom ett avstånd från stammen räknat på tre gånger trädkronans linje.

Går det inte att skydda träd med inhägnad ska trädets rotzon skyddas mot skador från tunga transporter genom utläggning av fiberduk och grus eller körplåtar.

Dropplinjen är den tänkta linjen lodrätt från trädets yttersta grenverk, se bild ovan. Ska grävning ske innanför trädets dropplinje (i droppzonen) ska detta ske för handkraft (så kallad tunnling).

Schaktens sidor bör vattnas och täckas under det att arbetet pågår. Rötter som måste kapas, ska beskäras med beskärningssåg eller sekator. Schakten bör fyllas igen så snart som möjligt. Maskingrävning är förbjuden. Träd och buskar får endast beskäras av utbildad personal. Avverkning av träd och buskar får inte ske utan kommunens tillstånd. Träd och buskar som måste avverkas, ska värderas av kommunens representant och överenskommelse om ersättningskrav ska fastställas i samband med syn på plats. Värderingen sker efter senaste versionen av Alnarpsmodellen.

För att minska packningsskadorna i marken, ska schaktmaskinens storlek anpassas efter markens bärighet. Val av maskintyp ska ske i samråd med kommunen. Om det finns frågor kan kontakt tas med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ansvar för arbetsområdet

Gräventreprenören ansvarar för att arbetsplatsen uppfyller kraven på en säker arbetsmiljö för dem som jobbar, vistas i närheten av eller passerar arbetsplatsen. Inget arbete får bedrivas utanför arbetsområdet och material ska inrymmas i arbetsområdet.

Om allmän platsmark utanför vägområdet, så som grönytor eller parkeringar önskas tas i anspråk för projektet ska ansökan om begagnande av offentlig plats göras hos Polismyndigheten.

Kontroll och tillhandahållande av handlingar

Kommunen kan komma att utföra kontroller på arbetsplatsen avseende trafikanordningar, arbetsmiljö och övriga tillstånd.

Det är alltid entreprenörens ansvar att ansöka om nytt grävtillstånd i de fallen som beräknat start- och slutdatum av arbetet inte stämmer eller har förändrats. Om arbetet utförs utanför dom tider som angivits i grävtillståndet räknas det som avsaknad av godkänt grävtillstånd.

Följande handlingar ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till arbetsplatsen:

- Godkänt grävtillstånd
- Godkänd TA-plan och ev. Trafikföreskrift
- Arbetsmiljöplan samt riskanalys
- Besiktningsintyg för besiktningspliktiga maskiner och utrustningar

Avslut och återställning

Överlämnande

Gräventreprenören ska senast nästkommande vardag efter färdigställande meddela Katrineholms kommun att arbetet är färdigt för återställning. Detta görs via E-tjänsten som användes för ansökan om grävstillstånd: <https://ansokan.kommunmark.se/>

Besiktning av utfört arbete

Efter arbetets avslutande ska området snarast besiktigas. Vid besiktningstillfället ska området vara helt återställt. Vegetationen ska vara väl etablerad vid besiktningstillfället, annars besiktigas det senare. Alla ledningar ska vara noggrant dokumenterade det vill säga digitalt inmätta vid slutbesiktningen. Ledningsägaren ska arkivera inmätningar och även vid förfrågan tillhandahålla samhällsbyggnadsförvaltningen dessa kostnadsfritt inom två arbetsdagar.

Slutbesiktningsdatum ska om möjligt anges i grävensökan, faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar. Ledningsägaren kallar till besiktning.

Besiktningen avser säkerställa att arbetet har utförts på ett fackmässigt sätt med sin grund i AMA Anläggning 20 och enligt instruktioner i denna handling. Vid upptäckande av brister förlängs tiden som gräventreprenören är ansvarig för lagningen och den tid enligt punkt 4.3 börjar gälla först efter att felen är avhjälpna.

Gräventreprenören ska infinna sig inom 7 kalenderdagar för att åtgärda bristerna. Om bristerna är av sådan karaktär att dom innebär en säkerhetsrisk för bilister, cyklister eller gångtrafikanter ska dessa åtgärdas omgående.

Ansvar efter överlämnande

Mellan 1 april – 31 oktober

Under förutsättning att gräventreprenören har utfört överlämnandet på ett korrekt sätt (enl. 3.1 och 4.1) gäller att gräventreprenören ansvarar för lagningen som längst 30 kalenderdagar efter överlämnande eller tills det att kommunen påbörjat återställning av ytan. Ansvaret innefattar att ytorna ska hållas funktionsdugliga och att de vid behov märks ut med X3 sidomarkeringsskärm. Behöver ytan spärras av ombesörjer gräventreprenören även detta.

Mellan 1 November – 31 mars

Under förutsättning att gräventreprenören har utfört överlämnandet på ett korrekt sätt (enl. 3.1 och 4.1), gäller att gräventreprenören ansvarar för lagningen till 31 mars eller tills det att kommunen påbörjat återställning av ytan. Ansvaret innefattar att ytorna ska hållas funktionsdugliga och att dom vid behov märks ut med X3 sidomarkeringsskärm. Behöver ytan spärras av ombesörjer gräventreprenören även detta.

Garantitid och garantibesiktning

I samband med att kommunen övertar ansvaret för lagningen börjar garantitiden gälla. Garantitiden är 5 år för gräventreprenörens arbetsprestation samt material och varor.

Före utgången av garantitid verkställs garantibesiktning om parterna inte överenskommer om annat.

Ledningsägaren kallar till garantibesiktningen. Om garantibesiktningen inte genomförs förlängs garantitiden för ledningsägaren till garantibesiktningen är utförd. Faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar.

Dokumentation

Alla förändringar som innebär att läge för ledning, kabel eller andra anordningar ändras ska mätas in. All mätning sker enligt koordinatsystem SWEREF 99.16.30 och höjdsystem RH2000. Om detta inte görs och problem hänfört till detta uppstår, ska gräventreprenören bekosta den skada som orsakats härigenom.

Den som gräver i kommunen skall utföra egenkontroller på utfört arbete. Denna dokumentation ska på anmodan kunna delges väghållaren.

Återställning

Gräventreprenören ansvarar alltid för återfyllning och uppbyggnad av vägkropp.

Återställning av asfalt, plattor, gatsten, marksten, kantsten och grönytor utförs normalt av Katrineholms kommun eller av kommunen utsedd entreprenör. Alla återställningsarbeten ska utföras enligt AMA anläggning 20.

Principer för återställning av asfaltsbeläggning

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antalet skarvar. Asfaltskanter ska skäras raka i kvadratisk eller rektangulär form. Snittet ska generellt göras minst 50 cm utanför schaktkant samt följa gatans huvudlinje. Skärning av asfaltskanter ska utföras på ett sådant sätt att jämn anslutning mot omkringliggande lager erhålls samt att lös och skadad asfalt tas bort.

Körbanor

Vid återställning av körbanor återställs hela körfältets bredd.

Om tjockleken på befintlig beläggning underskrider 40 mm återställs ytan med 100 kg/m² asfalt. Om tjockleken på beläggningsen överskrider 40 mm, tillkommer asfalt till befintlig tjocklek men maximalt 150 mm. Likvärdiga asfaltssorter ska användas. Vilka sorter som anses likvärdigt beslutar kommunen.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

Gång- och cykelbanor

Efter grävning i gång-och cykelbanor ska hela bredden återställas.

Ytan återställs med 100 kg/m² ABT11.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning.

Beläggning av plattor/natursten

Vid beläggning av t.ex. betongmarkplattor och gatsten läggs hela schaktets yta om samt ytterligare minst 50 cm utanför uppbruten yta.

Grönytor

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Grässådd ska ske på ett lager av minst 10 cm matjord.

Planteringar som tagits bort ska ersättas med nya om de inte förvarats på sådant sätt att de överlever en återplantering. Vid återställning av gräsytor ska ett lager om minst 15 cm fukthållande jord finnas.

Vägmarkeringar och övriga installationer.

Vägmarkeringar ska återställas likt tidigare om inget annat avtalats. Övriga installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar sökande för detta samt återmontering.

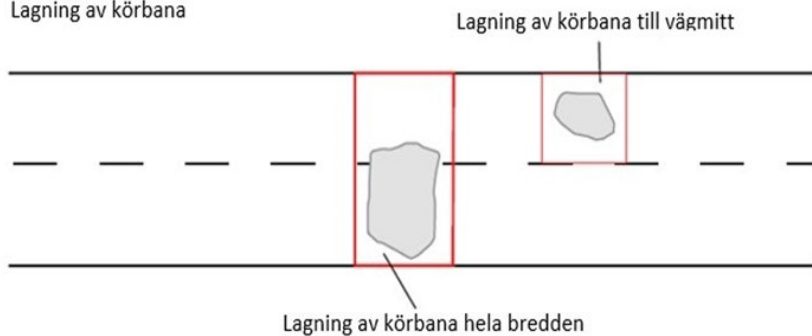
Kostnader för återställning och framtida underhåll

Efter slutförd återställning fakturerar service- och teknikförvaltningen den sökande för utförd återställning. Ingrepp i kommunens gatumark medför ökade kostnader för underhåll. I kostnaden för återställning ingår framtida underhållskostnader.

Principklass återställning

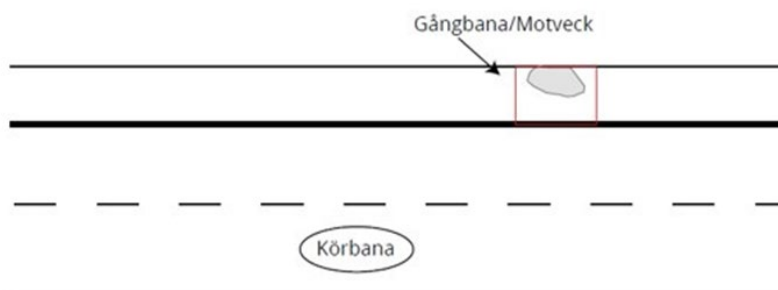
Exempel 1

Lagning av körbana

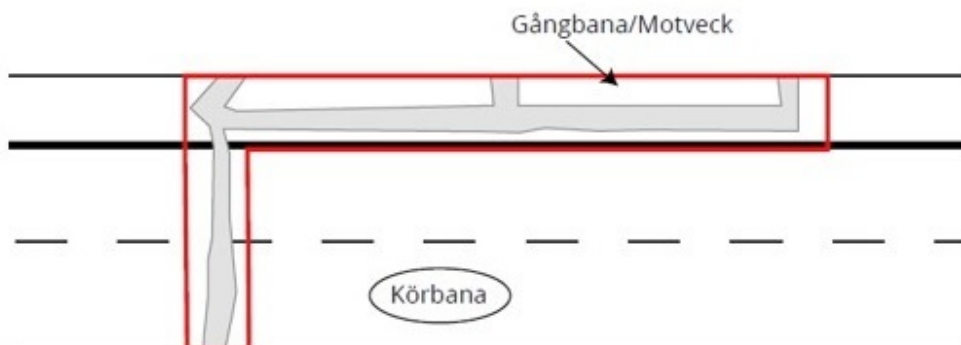
Exempel 2

Mindre lagning av gångbana / motveck

Exempel 3

Större lagning på gångbana / motveck
samt stick över körbana

Exempel 4

Tjocklek nytt bärlager vid återställning

Påföljd vid brister

Vite

För arbete utan godkänt grävtillstånd och/eller trafikanordningsplan tas vite ut. Det beror på att grävning och schaktning kan påverka trafikflöden, trafiksäkerhet, framkomlighet och att gator skadas. Vite kopplat till grävtillstånd och trafikanordningsplan tas också ut om anmärkning inte följs.

För vitesbelopp se kommunens taxor och avgifter på kommunens hemsida.

Avbrytande av arbete

Om arbetsmiljörisker eller risker för tredje man upptäcks förbehåller sig Katrineholms kommun rätten att avbryta arbetet.

Arbetet kan även komma att avbrytas om inte kraven i denna handling uppfylls.

När felen har avhjälpats får arbetet återupptas.

Entreprenören ska själv stå för eventuella kostnader som kan härledas till stillestånd på grund av beordrat stopp.

Kontakt

Samhällbyggnadsförvaltningen 0150-577 00

Service- och teknikförvaltningen 0150-570 00

Polismyndigheten 114 14

Räddningstjänsten 0150-576 50

Ambulanssjukvården Sörmland 016-10 51 65

Nobina 0150-44 28 00